Муркаш район хаҫачӗ

Ҫӗнтерӳ ялавӗ

1944 ҫулхи ҫу уйӑхӗн 5-мӗшӗнченпе тухать

42 (7896) № ✻ Шӑмат кун, 2011 ҫулхи июнь (ҫӗртме) уйӑхӗн 4-мӗшӗ ✻ Хакӗ ирӗклӗ

Чӑх-чӗп фабрикинче вӑй хурать

Муркаш енри ӗҫчен-сем хӑйсен пултарулӑхӗ-пе вуншар ҫул ӗнтӗ рес-публикӑра ырӑ ят тытса тӑраҫҫӗ.

Н. Ванеркин ертсе пы-ракан «Муркашри чӑх-чӗп фабрики» уҫӑ акционерлӑ общество ҫӑмарта туса илессине ҫулсеренех ӳстерсе пырать. Ҫакна валли пӗлтӗр кӑна кунта чӑхсене нумай яруслӑ оборудованисенче тытма 2 цеха модернизациленӗ. Ҫулталӑк хушшинче фаб-рика ӗҫченӗсем чӑх какай-не сутуилӗве кӑлараччен тирпейлемелли цеха ӗҫе кӗртнӗ. Ҫак ҫӗнӗлӗхсем фабрикӑна иртнӗ ҫул ҫӑмарта туса илессине унчченхинчен 1,8 процент ӳстерсе 58 миллион шту-ка ҫитерме май панӑ.

Эсир сӑн ӳкерчӗкре ку-ракан Роза Евгеньевна Краснова чӑх пӑхаканӑн фабрикӑри ӗҫ стажӗ 18 ҫул. Мӑшӑрӗпе Сергей Владимировичпа вӗсем 33 пин пуҫ ытла чӑх-чӗп пӑхаҫҫӗ. Кунсерен кашни чӑх пуҫне пӗршер ҫӑмар-тана яхӑн илеҫҫӗ.

– Тӑватӑ ярусла обору-довани вырнаҫтариччен эпир ҫак сарайӗнче 12 пине яхӑн чӑх ҫеҫ тыт-наччӗ. Фабрика ертӳсисен

Ӗҫре ырӑпа палӑракансем

тавракурӑмне пула цеха сармасӑрах чӑхсен йыш-не ӳстертӗмӗр. Ҫӑмарта илесси те халӗ виҫӗ хута яхӑн ытларах. Ҫӗнӗ тех-нологисене пурнӑҫа кӗртни газ, электричество тӑкакӗсене те сахаллатрӗ. Ҫапла вара тупӑш ӳсни куҫ умӗнче. Ӑна кура ӗҫлес кӑмӑл та пысӑк, – терӗ тирпейлӗ цех тӑрӑх иртнӗ май Роза Евгеньев-на.

А. БЕЛОВ сӑн ӳкерчӗкӗ.

Райадминистрацире

Хисеп грамотине тивӗҫнӗ

Район администрацийӗн пуҫлӑхӗн 2011 ҫулхи май-ӑн 11-мӗшӗнчи 407 № йышӑнӑвӗпе сывлӑх сыхлавӗн-чи ҫитӗнӳсемшӗн тата тӳрӗ кӑмӑлпа нумай ҫул ӗҫленӗшӗн «Муркашри тӗп больница» сывлӑх сыхлавӗн муниципаллӑ учрежденийӗнчи акушер уйрӑмӗн меди-цина сестрине **Алевтина Клементьевна АГАПОВӐНА**, участокри медицина сестрине **Ираида Юрьевна АТЛАС-КИНӐНА**, хирурги уйрӑмӗн операци медицина сестри-не **Галина Николаевна ВИКТОРОВӐНА** район админис-трацийӗн Хисеп грамотипе наградӑланӑ.

Район уй-хирӗсенче

Ака вӗҫленчӗ

Хаҫата пичете хатӗрленӗ тӗле районти ҫӗр ӗҫченӗ-сем тӗш тырӑпа пӑрҫа йышши культурӑсене акса пӗтернӗччӗ ӗнтӗ. Ҫапла вара ҫуртрисем кӑҫал районӗ-пе 9333 гектар (107 процент) йышӑнчӗҫ. Уйрӑмах пы-сӑк лаптӑксем (600-шер гектар ытла) Ильич яч. хис., «Свобода», Суворов яч. хис., «Ударник» хуҫалӑхсенче.

Ҫӗртме уйӑхӗн 3-мӗшӗ тӗлне районти хуҫалӑхсем пурӗ 1743 гектар ҫинче пӗр ҫул ӳсекен курӑксем акса хӑварнӑ. Ку вӑл малтан палӑртнин 101 процентӗ.

Ҫӗр улмипе пахча ҫимӗҫ

Тырӑ-пулӑ акас ӗҫсем вӗҫленнӗ май хуҫалӑхсем ҫӗр улмипе пахча ҫимӗҫ лартас ӗҫсене кӳлӗнчӗҫ. Ҫурхи ака-суха ӗҫӗсен планӗпе килӗшуллӗн кӑҫал районти ҫӗр ӗҫченӗн «иккӗмӗш ҫӑкӑра» 1253 гектар ҫинче лартса хӑвармалла. Ӗнерхи кун тӗлне плана 92 процент (1148 гектар) пурнӑҫланӑ. Чи пысӑк лаптӑксем (200 – 130 гек-тар) «Ударник», «Свобода», «ВаСем» хуҫалӑхсенче.

Иртнӗ кун тӗлне районти хуҫалӑхсем 155 гектар ҫинче (113 процент) пахча ҫимӗҫ лартнӑ.

Ыранхи тухӑҫшӑн

Ҫӗр ӗҫӗнче ҫур акирен пуҫласа хура кӗркуннеччен пӗр ӗҫ тепринпе тачӑ ҫыхӑнса пырать. Ҫапла вара ыранхи кунпа пурӑнакансем паян хирсенче ҫум курӑк-ӗпе тата уй-хир культурисен сӑтӑрҫисемпе кӗрешес ӗҫе кӳлӗнчӗҫ. Ӗнерхи куна районта пурӗ 2010 гектар ҫинче тыр-пул калчисене ҫум курӑкӗнчен химилле майпа хӳтӗлес ӗҫсене ирттернӗ. Кунта уйрӑмах ӑнӑҫлӑ ӗҫле-кенсем хушшинче «Моргаушская» чӑх-чӗп фабрики, «Свобода», «ВаСем», «Колос», «Восток» хуҫалӑхсене палӑртмалла.

Ҫум курӑкӗпе тата сӑтӑрҫӑсемпе кӗрешес ӗҫсем малалла пыраҫҫӗ.

А. ПЕТРОВ.

Раҫҫейре

Чи пӗчӗк ӗҫ укҫи – 4611 тенкӗ

Июнӗн 1-мӗшӗнчен ӗҫ укҫин чи пӗчӗк виҫи (МРОТ) 4611 тенкӗпе тан-лашать. Ку таранччен ӗҫ укҫин чи пӗчӗк виҫи 4330 тенкӗ пулнӑ. Ӑна 2009 ҫулхи январӗн 1-мӗшӗнчен вӑя кӗртнӗ. Унччен вара, 2007 ҫултан пуҫласа уйӑхсерен ӗҫ укҫине 2,3 пин тенкӗрен пӗчӗкрех тӳлеме юраман.

Ӗҫ укҫин чи пӗчӗк виҫи пурӑнмал-ли минимумран пӗчӗк пулмасть. Ҫапла ҫырса хунӑ Ӗҫ кодексӗнче.

Смотр-конкурс иртет

Район администрацийӗнче

Район администрацийӗн пуҫлӑхӗ Ю. Иванов ҫу уйӑхӗн 25-мӗшӗнче 457-А номерлӗ йышӑну ҫине алӑ пуснӑ. Йышӑну район территорийӗн-че ҫулсерен тирпей-илем кӗртессипе ирттерекен смотр-конкурс пирки. Рай-онта ҫак мероприяти Чӑваш Республ-ликин Министрсен Кабинечӗн 2005 ҫулхи кӑрлач уйӑхӗнче йышӑннӑ «Чӑ-ваш Республикинче тирпей-илем кӗртессипе тата йывӑҫсем лартасси-пе ҫулсерен смотр-конкурс ирттерес-си ҫинчен» йышӑнӑвӗпе килӗшуллӗн пурнӑҫа кӗрсе пырать.

Ҫӳлерех каланине шута илсе рай-он администрацийӗн пуҫлӑхӗ тирпей-илем кӗртессипе ирттерекен кӑҫалхи смотр-конкурсӑн чиккисене ҫу уйӑхӗн 25-мӗшӗнчен ҫурла уйӑхӗн 1-мӗшӗччен палӑртнӑ. Ӑна валли поло-жени ҫирӗплетнӗ, комисси йӗркеленӗ.

Комиссие район администра-цийӗн пуҫлӑхӗн ҫумӗ – капиталлӑ строительство, архитектура тата пу-рӑнмалли ҫурт-йӗрпе коммуналлӑ ху-ҫалӑх управленийӗн ертӳҫи В.Г. Ники-тин ертсе пырать.

Хамӑр инф.

Йӳҫкассинче чиркӳ ӗҫлеме пуҫларӗ

Иртнӗ кӗҫнерни кун пра-вослави тӗнне ӗненекен-сем Христос Турӑ ҫӳле ҫӗкленнине паллӑ турӗҫ. Ҫак кун Йӳҫкассинчи Хрис-тос Турӑ ҫӳле ҫӗкленнин чиркӗвӗнче шыва светить туса пӗрремӗш кӗлӗ иртрӗ. Чиркӗве ҫак кун халӑх йышлӑ пуҫтарӑнчӗ: ватти-сем те, ҫамрӑксем те, ача-сем те. Уяв кӗллине ҫавӑн пекех Етӗрне хулин благо-чиннӑйӗ Сергий атте, рай-он пуҫлӑхӗ, Ильич яч. хис. хуҫалӑх ертӳҫи И.В. Нико-лаев, район администра-цийӗн пуҫлӑхӗ Ю.А. Иванов мӑшӑрӗпе Алевтина Григо-рьевнӑпа, Йӳҫкасси ял тӑ-рӑхӗн пуҫлӑхӗ С.Н. Иванов, «Ударник» хуҫалӑх ертӳҫи П.П. Давыдов, Йӳҫкасси чиркӗвӗн старости З.М. Ку-тузов тата ыттисем те килчӗҫ.

Кӗлӗ хыҫҫӑн район ад-министрацийӗн пуҫлӑхӗ Ю.А. Иванов тата «Удар-ник» хуҫалӑх ертӳҫи П.П. Давыдов Николай ат-тене тата чиркӗве ҫӳре-кенсене Христос Турӑ ҫӳле ҫӗкленнӗ праҫник ячӗпе тата Йӳҫкассинчи чиркӳре кӗлӗсем ирттер-ме пуҫланӑ ятпа салам-ларӗҫ. Юрий Александро-вич чиркӗве чӑвашла Биб-ли парнелерӗ.

Чиркӗве килекенсем ҫак кун Йӳҫкассинчи чиркӳ ӗҫлеме пуҫланишӗн чун-тан савӑнни палӑрчӗ. Ҫак ялти шкултан 1961 ҫулта вӗренсе тухнӑ А.Н. Ники-тин чиркӗве Шупашкартан ятарласах килнӗ.

– Чӑннипех савӑнатӑп чиркӳ ӗҫлеме пуҫланӑ-шӑн. Ӑна тума та май килнӗ таран пулӑшрӑм, – терӗ вӑл.

Аркадий Никитич ин-женер-металлург. Шу-пашкарти промтрактор-сем тӑвакан заводра ӗмӗр тӑршшӗпех ӗҫленӗ. Сам-бо енӗпе спорт мастерӗн кандидачӗ, ҫак енӗпех тренер та. Тӳрех килмен ун патне пурнӑҫра хӑй тунӑ ҫак ҫитӗнӳсем. Служ-бӑра шыв айӗнчи лодкӑпа ҫӳренӗ. Йывӑрлӑхран хӑ-раман. Каярахпа пӗр вӑ-хӑт эрех серепине ҫак-ланнӑ вӑхӑт та пулнӑ.

– Хама ҫак сиенлӗ йӑ-ларан хӑтӑлма пулӑшма ыйтаттӑм Турӑран. Илтрӗ. Пулӑшрӗ. Ҫын чун-чӗре-рен ӗненсе Турӑран пулӑ-шу ыйтсан, вӑл илтет, пу-лӑшать, – тет вӑл.

Йӳҫкасси шкулӗнче ӗмӗр тӑршшӗпех вырӑс чӗлхипе литературине вӗрентнӗ А.Н. Васильева та питӗ кӑмӑллӑ чиркӳ ӗҫлеме пуҫланӑшӑн. Чир-кӗве вӑл хӑй тӗрленӗ ту-рӑшсене парнелерӗ.

Л. ПАВЛОВА.

Вӗрентӳ

Муркашсем те грант ҫӗнсе илнӗ

Республикӑри чи лайӑх вӗрентӳ учрежденийӗсене тата чи лайӑх педагогсене ҫулсеренех грант парса хавхалан-тараҫҫӗ. Кӑҫал та гранта тивӗҫнисен шучӗ пӗчӗк мар.

Республикӑри конкурсра 5 шкул, шкулччен пӗлӳ па-ракан 13 учреждени, хушма пӗлӳ паракан 2 учреждени 200 пин тенкӗлӗх грантсем ҫӗнсе илнӗ. Вӗсен шутӗнче – Мур-кашри «Солнышко» ача сачӗ те.

Чӑваш Республикин Президенчӗн 20 пин тенкӗлӗх грантне шкулччен пӗлӳ паракан 20 педагог тата хушма пӗлӳ паракан 10 педагог тивӗҫнӗ. Ҫак пултарулла ӗҫчен-сен йышне Отарккӑри «Малыш» ача садӗнче вӑй хуракан Валентина Валериановна Гусева логопед-учитель те кӗме пултарнӑ.

Президентӑн 200 пин тенкӗлӗх грантне ҫӗнсе илес-сишӗн пӗтӗмӗшле пӗлӳ паракан шкулсенче ӗҫлекен 118 вӗрентекен тупӑшнӑ. Кунта та Муркашсен мӑнаҫланмал-ли пур. Оринкинти вӑтам шкулта истори предметне вӗрен-текен Валентина Ивановна Алексеева – республикӑри 11 ҫӗнтерӳҫӗрен пӗри.

Н. НИКОЛАЕВА.

Саламлатпӑр!

Хаклӑ мӑшӑра, юратнӑ аттене, кӑмӑллӑ асаттене, хисеплӗ тӑвана – Мӑн Токшик ялӗнче пурӑнакан **Валериан Якимо-вич ЯКИМОВА** 80 ҫул тултарнӑ ятпа чӗре-рен тухакан чи ӑшӑ сӑмахсемпе саламлатпӑр. Сывлӑху сан ҫирӗп пултӑр, кун-ҫулу вӑрӑм килтӗр. Ачусен, мӑнуксен хаваслӑ сассине илтсе ырлӑхне курса савӑнмалла пултӑр.

Сӑл куҫне валакӗ кирлӗ
Шӑнкӑр-шӑнкӑр шыв юхма.
Аттеҫӗм пире эс кирлӗ
Туслӑ йышпа пурӑнма.

Пысӑк салампа: мӑшӑрӗ, ачисем, кинӗ-сем, кӗрӳшӗ, мӑнукӗсем, тӑванӗсем.

Уяв ячĕпе сире!

Чăваш Республикинчи ачасен прависем енĕпе ĕçлекен уполномоченнăйăн территори представителĕ пулнă май хамăр районти мĕн пур çынсене Ачасене хӳтĕлемелли пĕтĕм тĕнчери кун ячĕпе чĕререн саламлатăп! Çитĕнекен ăрăва воспитани парас ĕçпе çыхăннисене пурне те ăнăçу, чăтăмлăх тата тимлĕх, Муркаш енĕн çамрăк ĕçченĕсене вара сывлăх, ăнăçу тата çуллахи лайăх кану сунатăп!

Н. ВАНЕРКИН,
«Муркашри чăх-чĕп фабрики» акционерсен уçă обществин генеральнăй директорĕ.

Эсир пĕлесшĕнччĕ

Хушма айăплавран хăтарма пултараççĕ

Прокуратурăна айăпланакан Р. гражданин ыйтупа пычĕ. Автомобильпе пынă май унăн айăпĕпе çул çинче авари пулнă. Водителе РФ Уголовнăй кодексăн 2-мĕш пайĕн 264-мĕш статйипе айăпласа 2 çуллăха ирĕкрен хăтарма, çак тапхăра поселени колонийĕнче ирттерме, кунпа пĕрлех хушма айăплав шучĕпе 2 çуллăха транспорт хатĕрĕпе çӳремелли правăсăр хăварма йышăннă пулнă. Унăн вăхăт çитмесĕрех условлă майпа ирĕке тухма вăхăт çитет. Вăхăт çитмесĕрех условлă ирĕке кăларасси пирки йышăну тунă чухне суд хушма айăплавран та хăтарма тивĕç-и?

Кунта хуравĕ çапла. РФ Уголовнăй кодексăн 79-мĕш статйипе килĕшӳллĕн суд айăпланакана хушма айăплавран пĕтĕмпех е кăштах хăтарсан та, хăтармасан та пултарать. Судсем кун пирки йышăну тунă чухне преступлени тăвасси наркотиксемпе е алкогольпе çыхăннине, сывлăх шайне, çемьери лару-тăрăва, профессие, ирĕкрен хăтарнă вырăнтан таврăнсан ĕçе вырнаçма май пуррине шута илеççĕ.

В. ВЫРАСТАЙКИН,
ЧР Шупашкар хула прокурорĕн тӳрленмелли учреждениесенче саккунсене мĕнле пăхăннине тĕрĕслесе тăрас енĕпе ĕçлекен çумĕ.

Ачалăх тĕнчи

Ăсталăх ĕçре туптанать

Сăн ӳкерчĕкре эсир «Путене» ача сачĕн ĕçченне, ясли ӳсĕмĕнчи ушкăнри ачасен воспитательне Эльвира Германовна Любимовăна куратăр. Çулĕсемпе вăл çамрăк-ха, коллективра та нумаях мар. Апла пулин те аслисенчен вĕренсе пыни, ачасене юратни ăна ĕç мелĕсене ăнăçлă хăнăхса пыма, воспитателĕн çăмăл мар профессине алла илме пулăшаççĕ.

В. ШАПОШНИКОВ сăн ӳкерчĕкĕ.

Редакци почтинчен

Пултарулăхпа палăрать

Муркаш çĕрĕ пултаруллă та хастар çынсемпе пуян. Вĕсем район экономикине аталантарассишĕн, унăн ятне-сумне çĕклессишĕн тивĕçлĕ тӳпе хываççĕ.

Çавăн пек çынсенчен пĕри пулса тăрать те ĕнтĕ Юрий Нестерович Жуков. Вăл кĕвĕленĕ юрăсене районта кăна мар, республика шайĕнче те кăмăлласа йышăнаççĕ, пултарулăх ушкăнĕсем хăйсен репертуарĕсене кĕртме тăрăшаççĕ.

Питĕ кăмăллă та вашават çын Юрий Нестерович. Çынна итлеме пĕлет, çĕнĕ юрăсем вĕрентнĕ чухне питĕ тăрăшса ăнлантарать. Районти Культура çуртĕнче 3 хор коллективне ертсе пынă май унăн пушă вăхăчĕ те çук темелле. Апла пулин те вăл çĕнĕ кĕвĕсем хайлама та вăхăт тупать.

Пултаруллă ĕçчен нумаях пулмасть хăйĕн çуралнă кунне паллă турĕ. Çав ятпа ăна саламланă май малашне ырлăх-сывлăх, пултарулăх ĕçĕ-хĕлĕнче ăнăçу сунас килет. Малашне те савăнтартăр вăл хăйĕн пултарулăхĕпе çынсене.

В. СЕРГЕЕВ.

Çурлатри ялĕ.

Статья авторĕ йăнăшать

Район хаçачĕн иртнĕ номерĕсенче Н. Ершовăн «Иккĕмĕш Васкассинчи меценат» статйи пичетленнĕччĕ. Унта Хорнуй шкулĕн историйĕ пирки каласа pană çĕрте «Тăхăр çул вĕренмелли шкула хупичченех В.Г. Смирнов директор пирки следстви пуçланипе ăна ĕçрен хăтарнă...» тесе çырни пур. Çакă тĕрĕслĕхпе пĕр килмест. Тĕрĕссипе преступлени составĕ пулман пирки следстви ĕçĕсене чарса лартнă пулнă. Вячеслав Геннадьевич Смирнов вара шкул директорĕнчен хăйĕн ирĕкĕпе заявлени çырса тухнă. Ун пирки районти вĕрентӳ пайĕн хушусен (приказсен) кĕнекинче 2002 çулхи августăн 21-мĕшĕнче (№ 86 п1) çырса хуни пур.

Йăл кулăпа çеç çиçчĕр ачасем

Июнĕн 1-мĕшĕнче пур ял тăрăхĕнче те Ачасене хӳтĕлемелли пĕтĕм тĕнчери куна халалланă уявсем иртрĕç. Ĕç хыççăн çак кун район администрацийĕн çурчĕ умне ачасемпе пĕрле ашшĕ-амăшĕ те, аслашшĕ-асламăшĕ те питĕ йышлăн пуçтарăнчĕç. «Ачасем яланах хаваслăн кулччăр» ятпа иртнĕ уява килнĕ ачасем тискер чĕр чунсемпе сăн ӳкерттерчĕç, батут çинче сиксе-ярăнса савăнчĕç. Теттесем сутакансем патĕнче те кĕпĕрленсех тăчĕç вĕсем. Хăйсем мĕн тери телейли çинчен вара асфальт çине тунă сăн ӳкерчĕкĕсенче каласа пачĕç.

Ачасемпе ашшĕ-амăшĕсене, пуçтарăннисене пурне те чи малтан район администрацийĕн пуçлăхĕ Ю.А. Иванов саламларĕ. Вăл юлашки вăхăтра çĕршывра ачаллă çемьесене пулăшас тĕллевпе нумай ĕç тунине палăртрĕ.

– Муркаш районĕ пирĕн пысăк çĕр чăмăрĕн пĕр пĕчĕк кĕтесĕ кăна пулсан та ав мĕн чухлĕ ача чупать паян уявра, – терĕ вăл. – Çулталăк пуçланнăранпа кăна кăçал нумай ачаллă çемьесен йышĕ ӳсрĕ: тата тепĕр 35 çемье 3 тата ытларах ачаллă пулса тăчĕ.

Юрий Александрович ачасене çу кунĕсене хаваслă ирттерме, садикран тухнисене вара 1 класран пуçласах лайăх паллăсемпе вĕренме ырă сунчĕ.

Чăваш Республикин Президент Администрацийĕ тата Правительстви ячĕпе Муркашсене Чăваш Республикинчи хăй тĕллĕн çӳрекен машинăсемпе ытти техникăна техника тĕлĕшĕнчен мĕнле шайра пулнине пăхса тăракан патшалăх инспекцийĕн ертӳçи – республикăри тĕп патшалăх инженер-инспекторĕ В.П. Димитриев саламларĕ. Вăл юлашки çулсенче кăна Чăваш енре ачасемпе ашшĕ-амăшĕсене пулăшмалли 10 саккун йышăннине палăртрĕ. Муркашра пурăнакан Колесниковсен çемйине 0,06 га лаптăк çĕре çурт ларма тӳлевсĕр майпа харпăрлăха илме право паракан сертификат пачĕ. Людмила Алексеевнăпа Владимир Николаевич çемйинче 6 ача.

Пĕтĕмпе вара кăçалхи 5 уйăхра, ЗАГС пайĕн ертӳçи Е.Л. Иванова каланă тăрăх, 162 ача çуралнă. Ачасене хӳтĕлемелли пĕтĕм тĕнчери кун кăна ЗАГС пайĕнче 4 арçын ачапа 2 хĕр ачана регистрациленĕ. Уявра Çатракасссинчи Елена Михайловнăпа Юрий Алексеевич Кожевниковсене ывăлĕн Сергейăн çурални çинчен калакан свидетельствине пачĕç.

Муркаш ял тăрăхĕнче пурăнакан Галина Вячеславовнăпа Олег Валерианович Лоцмановсен халĕ 3 ача ĕнтĕ. Пĕчĕк Настенька ашшĕпе тата амăшĕпе пĕрле уява хăйĕн пĕрремĕш документне илме «килнĕ».

Елена Львовна июнĕн 1-мĕшĕнче хăйсен çуралнă кунĕсене паллă тăвакан 7 ачана парнесем пачĕ.

Пуçтарăннисене уяв ячĕпе çавăн пекех ачасен прависене хӳтĕлессипе ĕçлекен Чăваш Республикинчи Муркаш районĕ тăрăх уполномоченнăйĕн территори представителĕ, «Муркашри чăх-чĕп фабрики» акционерсен уçă обществин ертӳçи Н.Г. Ванеркин, Чăваш Республикин Патшалăх Канашĕн депутачĕ, районти тĕп больницăн тĕп врачĕ В.Г. Данилов, Муркаш ял тăрăхĕн пуçлăхĕ Н.И. Никитин саламларĕç.

Çак кун уява килнĕ ачасенчен кашниех пылак парнене тивĕçрĕ. Депутатсен районти Пухăвĕн председателĕн çумĕ, «РГС-Поволжье» - «Главное управление по Чувашской Республике» чикĕллĕ яваплăхлă обществăн филиалĕн Муркашри страхлакан уйрăмĕн ертӳçи В.И. Вязов 3 боксера страхлани çинчен калакан свидетельствăна, «Россельхозбанк» акционерсен уçă обществин Муркашри хушма офисĕн управляющийĕ И.В. Павлова «Солнышко» тата «Путене» ача сачĕсене парнесем пачĕ.

Мĕн тĕрлĕ ăмăрту иртмерĕ пулĕ уявра. «Чи хитре ача кӳми», ӳкерчĕксен конкурсне хутшăнакансем парнеллĕ пулчĕç. «Чи хитре велосипед», «Суперроллер» конкурссене те ачасем хаваспах хутшăнчĕç. «Сывлăх» физкультурăпа спорт комплексĕн ертӳçи А.Н. Куликов вĕсене пурне те çуллахи каникул тăршшĕпех бассейна тӳлевсĕр çӳреме ирĕк паракан абонементсем парнелерĕ. Çамрăк боксерсем хăйсен пултарулăхне кăтартрĕç.

Кăçал ача садĕнчен 250 ача тухрĕ. Садик выпускникĕсен балĕ иртрĕ уявра.

Çавăн пекех «Ольга» парикмахерски (О.А. Афанасьева), «Свадебный салон» (Л.А. Колесникова) пулăшнипе ачасен прическисене, каçхи уяв платйисене демонстрацилерĕç.

Уявра Муркашри искусство шкулĕн, «Солнышко», «Путене», «Мечта» ача сачĕсен воспитанникĕсем хăйсен пултарулăхĕпе савăнтарчĕç.

Уяв ачасен дискотекипе вĕçленчĕ. «Расна» эстрада ушкăнĕ ачасен юррисене юрларĕ. Юлашкинчен тӳпене шарсем çĕкленчĕç, ачасен кăмăлне татах та хăпартрĕç.

Уява ирттерме пулăшнă спонсорсене те асăнса хăварасах килет: «Муркашри чăх-чĕп фабрики» акционерсен уçă обществи (ертӳçи Н.Г. Ванеркин), Муркаш райпо канашĕн ертӳçи Б.В. Андреев, «МСО «Моргаушская» акционерсен хупă обществи (ертӳçи В.Н. Семенов), «Рынок «Моргаушский» (директорĕ Е.Н. Субботин), «Блиц» такси (А. Кириллов), «Единая Россия» политика партийĕн районти уйрăмĕн «Молодая гвардия» организацийĕ.

Л. ТУКТИНА.

ЧЕБОКСАРСКИЙ КООПЕРАТИВНЫЙ ИНСТИТУТ (ФИЛИАЛ) РОССИЙСКОГО УНИВЕРСИТЕТА КООПЕРАЦИИ

В 2011 ГОДУ ОСУЩЕСТВЛЯЕТ ПРИЕМ ПО НАПРАВЛЕНИЯМ БАКАЛАВРИАТА И МАГИСТРАТУРЫ

Наименование направления подготовки	Формы и сроки обучения			Вступительные испытания на очную, очно-заочную (вечернюю) и заочную с полным сроком формы (результаты ЕГЭ)
	Для лиц, имеющих среднее (полное) общее образование	Заочная		
		Бакалавриат	Магистратура	
ЮРИСПРУДЕНЦИЯ	**очная** – 4 года **очно-заочная (вечерняя)** – 4 года 2 месяца **заочная** – 4 года 6 месяцев	**сокращенная на базе СПО** – 3 года 6 месяцев **сокращенная на базе ВПО** – 3 года	2 года 5 месяцев	русский язык, история, обществознание
ЭКОНОМИКА *Профиль*: Финансы и кредит	**очная** – 4 года **очно-заочная (вечерняя)** – 4 года 2 месяца **заочная** – 4 года 6 месяцев	**сокращенная на базе СПО** – 3 года 6 месяцев **сокращенная на базе ВПО** – 3 года	2 года 5 месяцев	русский язык, математика, обществознание
Профили: Бухгалтерский учет, анализ и аудит; Экономика предприятий и организаций	**очная** – 4 года **заочная** – 4 года 6 месяцев			
Профиль: Налоги и налогообложение	**очная** – 4 года	**сокращенная на базе СПО** – 3 года 6 месяцев	отсутствует	
Профиль: Мировая экономика	**очная** – 4 года	отсутствует		
МЕНЕДЖМЕНТ *Профили:* Управление малым бизнесом; Управление человеческими ресурсами	**очная** – 4 года **очно-заочная (вечерняя)** – 4 года 2 месяца **заочная** – 4 года 6 месяцев	**сокращенная на базе СПО** – 3 года и 6 месяцев **сокращенная на базе ВПО** – 3 года	2 года 5 месяцев	русский язык, математика, обществознание
ГОСУДАРСТВЕННОЕ И МУНИЦИПАЛЬНОЕ УПРАВЛЕНИЕ	**очная** – 4 года **заочная** – 4 года 6 месяцев	**сокращенная на базе ВПО** – 3 года	2 года 5 месяцев	русский язык, математика, обществознание
ТОРГОВОЕ ДЕЛО *Профили:* Коммерция; Маркетинг в торговле; Логистика в торговле	**очная** – 4 года **очно-заочная (вечерняя)** – 4 года 2 месяца	**сокращенная на базе СПО** – 3 года 6 месяцев	2 года 5 месяцев	русский язык, математика, обществознание
ТОВАРОВЕДЕНИЕ *Профили:* Товароведение и экспертиза товаров в области стандартизации, сертификации и управления качеством; Товарный менеджмент	**очная** – 4 года	**сокращенная на базе СПО** – 3 года 6 месяцев	отсутствует	русский язык, математика, обществознание
ПРИКЛАДНАЯ ИНФОРМАТИКА *Профиль*: Экономика	**очная** – 4 года	**сокращенная на базе СПО** – 3 года 6 месяцев	2 года 5 месяцев	русский язык, математика, физика
ТЕХНОЛОГИЯ ПРОДУКЦИИ И ОРГАНИЗАЦИЯ ОБЩЕСТВЕННОГО ПИТАНИЯ	**очная** – 4 года **заочная** – 4 года 6 месяцев	**сокращенная на базе СПО** – 3 года 6 месяцев	2 года 5 месяцев	русский язык, математика, химия
УПРАВЛЕНИЕ КАЧЕСТВОМ	**очная** – 4 года	отсутствует	отсутствует	русский язык, математика, физика

Вступительные испытания для поступающих по заочной форме на базе среднего и высшего профессионального образования - собеседование по направлению. Для иностранных граждан и лиц, получивших среднее (полное) общее образование до 01.01.2009 – собеседование по соответствующим предметам.

ПРИЕМНАЯ КОМИССИЯ: (8352) 41-98-35,
ПОДГОТОВИТЕЛЬНЫЕ КУРСЫ: (8352) 41-97-35
http//www.coop.chuvashia.ru, E-mail: priem@coop.chuvashia.ru
АДРЕС: г. Чебоксары, пр. М. Горького, 24
ПРОЕЗД: трол. № 3, 7, 12, 14, 21; авт. № 12-э, 15-э, 23, 101-с до остановки «Кооперативный институт»

Лицензия серии АА № 002371, рег. № 2361 от 30.06.2009. Свидетельство о государственной аккредитации серии АА № 001732, рег. № 1697, в т.ч. по направлениям бакалавриата (приложение № 43), от 11.12.2008

НЕОБХОДИМЫЕ ДОКУМЕНТЫ:
• заявление
• документ об образовании
Может быть представлено свидетельство о результатах ЕГЭ;
Паспорт предъявляется лично.

Кил тата хушма хуҫалăх

Халăх йышĕ чакать

Росстат кăтартăвĕсемпе Раҫҫейри халăх йышĕ 2002 ҫулхинчен 2,2 млн сын сахалланнă: 145,1 миллионран 142,9 млн юлнă. 63 регионта йыш чакнă пулсан – 20 регионта хутшăннă. Чи нумай хутшăннисем (15 процент) Дагестанпа Чечен тăрăхĕ.

Ҫумпа кĕрешетпĕр

Йăран ҫинче

Ҫумпа кĕрешесси – пахчаҫăшăн нумай вăй ыйтакан ĕҫ. Пĕр евĕрлĕскер тунсăхлăраххăн та туйăнать, анчах йăран ҫинчи ҫума вăхăтра иртмелле. Ахальлĕн пулас тухăҫăн пысăк пайĕ пĕтĕмпех пăрахăҫланма пултарать. Мĕншĕн тесен ҫум курăкĕ тăпраран пахча ҫимĕҫ культурисене интенсивлă ӳсме кирлĕ усăллă япаласене туртса илет. Кунпа пĕрлех вĕсем пахча ҫимĕҫ культурисенчен хăвăртрах аталанса вĕсене йăран ҫинчен хĕссе кăлараҫҫĕ.

Пахчаҫăсене ҫак ĕҫсене манма сĕнместĕп:

– йăрансене ҫумласси ырана хăвармасăр тăтăш пурнăҫламалла;

– пахча ҫимĕҫ калчи ҫумĕнчи ҫума калчана амантмасăр алăпа кăкламалла;

– ҫумăр хыҫҫăн е шăварсан ҫумсене тымарĕпех кăкласа илме ҫăмăл;

– ретсем хушшине тăтăш кăпкалатмалла;

– ҫумсене вăрă тăкиччен ӳстерес марччĕ;

– пахчара сахалрах утма ҫул тăвăр, мĕншĕн тесен ҫав ҫулсем вăхăт иртнĕ май ҫум курăкĕпе тулса лараҫҫĕ.

Нумай пахчаҫă гербицидсемпе те усă курать. Ҫум курăкĕн ҫулҫисем ҫине лекнĕ ҫак химилле япаласем майĕпен пĕтĕм ӳсен-тăран тăрăх сарăлаҫҫĕ. Ҫав шутра тымара та каяҫҫĕ.

Нумай ҫум курăкĕн вăррине ҫил вĕҫтернине шута илсен ҫум курăкĕпе кĕрешессине садра та, пахчара та самантлăха та манăҫа кăларма юрамасть.

А. КИРИЛЛОВ,
агроном-пахчаҫă.

13 улмуҫҫи лартса хăварчĕ

...Ҫатракасси ял тăрăхĕнчи Ҫĕньял Хуракассинче пурăнакан Вера Сергеевна Якимова хĕвел ансан ҫес хăйсен килĕ умне ҫитрĕ. Машинăпа ĕне сăвакан операторсемпе ĕнесене искусственлă майпа пĕтĕлентерекен техник-осеменаторсен районти конкурсĕнчен таврăнчĕ вăл.

«Свобода» хуҫалăхăн Ҫатракассинчи сĕт ферминче ĕнесене искусственлă майпа пĕтĕлентерессипе техник-осеменатортă пĕрремĕш ҫул мар ĕҫлет вăл. Ответлăха ҫирĕп туйнишĕн пĕрле ĕҫлекенсем те, ĕне пĕтĕлентерме ялтан пыракансем те хисеплеҫҫĕ Вера инкене. Кашнинпех шăкăл-шăкăл калаҫма сăмах тупать вăл. Пурин ыйтăвне те килĕшӳллĕн тивĕҫтерме тăрăшать.

Пурнăҫ тикĕс килмест ҫав. Вера Сергеевна вăхăтсăрах мăшăрне те, ывăлне те ҫухатрĕ. Ҫак хуйха чăтса ирттерме ăна икĕ хĕрĕпе 5 мăнукĕ вăй-хал пачĕҫ. Сăнпитре хуйхă-суйхă тарăн йĕр хăварнă пулин те В. Якимова шӳтрен пăрăнмасть. Ĕҫхĕл патне те алли усăнмарĕ ялти хĕрарăмăн. Кил хуҫалăхра паян ытларах пĕччен пулсан та вăл нихăш ĕҫе те ырана хăвармасть.

Ултă ҫул тăван хуҫалăхра техник-осеменатортă вăй хунипе пĕрлех Вера килти хушма хуҫалăхра та ĕне тытать. Ĕнепе пĕрлех кил картинчи 4 сурăхпа 4 сысна, чăх-чĕп паян хуҫалăха илем кӳреҫҫĕ. Ял хĕрарăмĕ вырлăх усранипе ҫес лăпланмасть. Унăн пахчи те хăйне евĕр илемлĕх утравĕ. Чун илемĕшĕн ӳстерекен нумай тĕрлĕ чечек кăҫал лартнă 13 улмуҫҫие те, самай лаптăк йышăнакан ҫĕр ҫырлине те хăйне евĕр сăн, пахчана хăт кĕртет.

Ҫак илемлĕх таврашĕнче йăранĕ-йăранĕпе ыхрисуханĕ, кишĕрĕ-помидорĕ, хăярĕпе купăсти ӳсни Вера Сергеевна ял хĕрарăмĕсенчен пĕрлешӳллĕ хуҫалăхри пекех килти хушма хуҫалăхра та кая юлманнине ҫирĕплетеҫҫĕ кăна. Канмалли кунсенче е уявсенче ҫак йăрансем хушшинче 5 мăнук чупса ҫӳрени вара – пурнăҫ пуянлăхĕ. Ҫакна ĕҫчен хĕрарăм хирĕҫлемерĕ.

Ял хĕрарăмĕ

Ҫапла вĕҫлерĕмĕр эпир хамăр калаҫăва.

А. БЕЛОВ
сăн ӳкерчĕкĕ.

Ҫĕнĕ сăвă

Тăван ҫĕр-шыв

Сывăрать Тăван ҫĕр-шывăм,
Халăх хуйхине курмасть.
Хура-шур курать тăванăм:
«Мĕн тăвас?» – тесе шутлать.
Ҫĕр парать Тăван ҫĕр-шывăм –
Кам кама халь улталать?
Хăш ҫулпа утать халăхăм?
Икĕ ҫулĕ те сулмак.
Пĕр ҫулпа каяс-ха терĕм,
Ҫитсе тухрăм шырлана.
Каялла утма шутларăм –
Вăл та пулчĕ мăйрака.
Ман пуҫа кĕрсе вырнаҫрĕ
Хĕрлĕ ваучер тени.
Вăл та пит ултавлă пулчĕ –
Халăх хуйхи куҫ тулли.
Ăҫталла утас-ши пирĕн?
Таврипех ултавлă ҫул.
Ма нушаллă манăн халăх?
Хăҫан курĕ тĕрĕс ҫул?

Егор ВАСИЛЬЕВ.
Якаткасси ялĕ.

Пахчара

Физалис лартса ӳстересси

Юлашки вăхăтра пирĕн районта та физалис ӳстерме тытăнчĕҫ. Ăна помидор евĕрлĕ сĕтеклĕ ҫимĕҫĕшĕн ҫитĕнтереҫҫĕ. Ҫимĕҫĕ вара симĕс е сарă симĕс хутаҫсем ăшĕнче ӳсет. Хăш-пĕри сарăрах хĕрлĕ е кăвакрах симĕс хутаҫлă физалиса илемĕшĕн ҫитĕнтерет. Физалис ҫимĕҫĕ вĕтĕ, симĕс, ҫутă сарă, кăвакрах симĕс тĕслĕ пулать. Ҫимĕҫĕнчен салат тăваҫҫĕ, кукăль пĕҫереҫҫĕ, маринадлаҫҫĕ, варени, мармелад, пастила тата ытти пылак апатҫимĕҫ хатĕрлеҫҫĕ.

Ку культурăн сорчĕсем нумаях мар. Шултра ҫимĕҫлисенчен «грибовский-2046», «московский ранний», вĕтĕ ҫимĕҫлисенчен «земляничный» тата «изюмный» сортсем анлă сарăлнă.

Вăррисене ҫĕр ăшăнсан май уйăхĕн пуҫламăшĕнче акаҫҫĕ, калчана уйăх вĕҫĕнче е июнь пуҫламăшĕнче кăларса лартаҫҫĕ. Ретсем хушшине 50–60 сантиметр хăвараҫҫĕ, ӳсен-тăрана 40–50 сантиметр хăварса лартаҫҫĕ. Ҫу каҫипе ҫимĕҫе шăварса, ретсем хушшине кăпкалатса тăраҫҫĕ.

Август пуҫламăшĕнче ҫимĕҫ пиҫме тытăнать.

В. ИВАНОВА.

Пахалăх – ҫитес хĕл кунĕсемшĕн

«Симĕс ĕҫ ҫи» алăкран шаккать

Ҫитес кунсенчех ял хуҫалăхĕнче «симĕс ĕҫ ҫи» пуҫланĕ. Ҫакă пулас тупăш валли ҫирĕп никĕс хывмалли самант. Унпа тулăхлă усă курса юлăпăр-и? Ҫак ыйту ял хуҫалăх производство кооперативĕсемпе пĕрлех килти хушма хуҫалăх тытакансемшĕн те пĕлтерĕшлĕ. Ăна шута илсе район хаҫачĕн сотрудникĕ А. БЕЛОВ районти вырлăх чирĕсемпе кĕрешекен станцири ветлабораторинчи вырлăх тухтăрĕпе А.А. КАЗАКОВА химик-токсикологпа тĕл пулчĕ. Калаҫу никĕсне вара вырлăхсем валли уяр кунпа усă курса янтăланă апата вăхăтра тĕрĕслессине хутăмăр. Ĕҫ ҫине шут виҫипе ҫеҫ мар, пахалăх тĕлĕшпе те пăхмалла. Апат виҫи сумлах курăнмасан та пахалăх тивĕҫлĕ шăйра пулсан пысăк продуктивлăх кĕттермĕ. Кун пек чух ял хуҫалăх производство кооперативĕсен те, килти хушма хуҫалăхсен те экономика тĕреклĕнĕ те куҫ кĕрет.

– Алина Александровна, районта «симĕс ĕҫ ҫи» пуҫланиччен шутлă кунсем юлчĕҫ. Ку вăхăтра пахалăх ыйтăвне мала тăратни пĕлтерĕшлĕрех пулмалла пек. Паха апат – вырлăхчĕрлĕх отраслĕне малалла аталантармалли никĕс. Ҫапла вĕт?

– Хирĕҫлеместĕп, вырлăх-чĕрлĕх ĕрчетессипе пĕрремĕш кун ĕҫлемен ҫыншăн вăл каламасăрах паллă. Ял хуҫалăх ĕҫченĕсем уменчи паянхи тĕп тĕллев – вырлăх апачĕ хатĕрлес ĕҫсене пахалăхлă пурнăҫласси. Пĕрлешӳллĕ хуҫалăхсен те, килти хушма хуҫалăх тытакансен те малашлăха шанчăклăн пăхма янтăлакан апат пахалăхне Муркашри ветеринари лабораторийĕнче тĕрĕслеттерме пулать. Хакĕсем пысăк мар. Вĕсемпе эсир лабораторире тĕплĕнрех паллашма пултаратăр.

– Тĕрĕслев йĕркипе кĕскен паллаштармăр-ши?

– Паянхи кун Муркашри ветеринари лабораторийĕнче хĕл валли хатĕрлекен утăна, силос-сенажа нумай кăтартупа тĕрĕслетпĕр. Паханăха анлăрах тĕрĕслеттерес тесен апат тĕслĕхне Ҫĕрпӳри агрохимцентра та ăсатма пулать. Пирĕн патăмăрти хаксемпе интереслененсене ҫакна калатăп. Утăн пĕр партине 6 енпе тĕрĕслеттерме пĕтĕмĕшле 88 тенкĕне, симĕс масса – 88 тенкĕне, сенаж-силоса 11 тĕспе тĕрĕслеттерме 172 тенкĕне ларать. Манмалла мар, хатĕрленĕ вырлăх апатне тĕрĕслеве пĕрлешӳллĕ хуҫалăхсенче комиссипе илмелле. Ун йышĕнче хуҫалăхри агроном, зоотехник, ветеринари ĕҫченĕ тата ферма заведующийĕ пулмалла. Вырлăх апачĕ хатĕрлесси тата унăн пахалăхĕшĕн явап тытасси – пĕрлехи ĕҫ.

Апат-ҫимĕҫре каротин, протеин тата ытти тутлăхлă япаласен хисепĕ мĕнлине пĕлес тесен тĕрĕслев партийĕсене апата хатĕрленĕ май экспертизăна вăхăтăн-вăхăтăн тăратсах пымалла. Тĕслĕхрен, утă ури тусанах е килти хушма хуҫалăхра утăна пустарса кĕртсенех явапла ҫынсен унăн пахалăхне тĕрĕслеттересси пирки шутламалла. Сенаж-силоса вара пĕрремĕш тĕрĕслеве траншейăна хупас умĕн илсе пымалла, хыҫҫăн – хупнăранпа пĕр уйăх иртсен, виҫҫĕмĕш хут – хĕлле ăна вырлăхсене ҫитерме пуҫласан. Эпир кашнинчех апатри нӳрĕкпе каротин тата протеин виҫине курса унăн класноҫне палăртатпăр. Йывăрри нимĕн те ҫук темелле, анчах хăш-пĕр хуҫалăхсем ҫак ĕҫ ҫине ҫиелтен пăхаҫҫĕ.

– Килти хушма хуҫалăхри ҫумăр курман утта перекетлĕ мар тесе те калаҫҫĕ.

– Ҫумăр курнă утăна паха апат тесе калама манăн чĕлхе ҫаврăнмасть. Нумай чухне хăшĕсем хĕвелпе ҫумăр айĕнче чылай выртса пахалăхне ҫухатнă курăка капана хывсан е аслăк ҫине хăпартсан та утă хатĕрлерĕмĕр тесе хăйсене лăплантараҫҫĕ. Ҫапла майпа каротинпа ытти тутлăхлă япаласене пĕтернĕ хыҫҫăн туни кăна юлнă утăпах вĕсем вырлăхсен продуктивлăхне ӳстересси пирки калаҫаҫҫĕ. Ял ҫыннисем ĕне сĕт сахал парать тени ҫакăнта тымар янă та ĕнтĕ. Ку тĕслĕхпе малалла каласан те ытлашши. Апат пахалăхне пĕлни продуктивлăха планлама май панине шута илсен тĕрĕслевсем ирттерме каякан пысăках мар укҫа-тенкĕ вуншар хут пысăкрах калăпăшпа каялла таврăнать.

– Сенаж-силос хатĕрлеме те хăйĕн технологийĕ. Кун пирки эсир уйрăм калаҫу ирттерме хирĕҫ мар-и? Тата паянхи калаҫăва вĕҫлесе мĕн калама пултаратăр?

– Тĕрĕс ыйту хускататăр. Паха сенаж-силос пирки ҫулленех нумай калаҫатпăр. Кунта хăйĕн технологийĕ пулнă май уйрăм калаҫу ирттерни вырăнлăрах та пулĕ. Эпир ăна хирĕҫлеместпĕр.

Ĕнесен сĕт продуктивлăхне ҫӳллĕ шайра тытма тата вĕсен пăруламалли тапхăрне йĕркеллĕ ирттерме – рацион пахалăхĕ тĕп вырăнта. Ĕнесен сĕт продуктивлăхĕ ҫӳллĕ шайра пуласси вĕсене епле тăрантарнине тӳррĕмĕнех ҫыхăннă. Тулăх рацион пулмасан ҫителĕклĕ сĕт пирки шутлама та тăмасть. Кунашкал чух ĕнесен сывлăхĕ те пĕлмелле мар улшăнма пултарать. Ĕнесен мастит, урасен чирĕсем, хĕсĕр юлни, ацидоз, сĕт антарасlăх чакни палăрма пуҫлаҫҫĕ. Апат ирĕлессипе организм тутлăхлă япаласемпе ҫителĕклĕ усă курасси ҫине рационри минераллă веществосен шайлашăвĕ витĕм кӳрет. Апатсенчи тутлăхлă япаласен хутшăнăвне пĕлни организмри япаласен ылмашăвне кирлĕ пек тытса пырса вырлăхсенчен илекен продуктивлăха ҫӳллĕ шайра тытма пулăшать. Пирĕн калаҫу, кураттăр вĕт, каллех апат пахалăхне тĕрĕслеттересси патне пырса тухрĕ.

Сăмахăма вĕҫлесе хамăн тĕп сĕнĕве парас килет. Вырлăх апачĕ хатĕрлекенсем унăн пахалăхне тĕрĕслеттересси пирĕнпе тачă ҫыхăнса тăрасса эпир шанса тăратпăр. Пĕрле пĕр тĕллевлĕ пулсан пахалăх та пулĕ, производство та ӳсĕ, экономика та вăйланĕ.

Ҫĕр ҫырли пиҫет

Пахчаҫăн уйăх календарĕ

(Малалли. Пуҫл. 40-мĕш номерте)

САДРА

Ҫĕртме уйăхĕн 12–14-мĕшĕсем. Йывăҫсемпе тĕмсене касма юрамасть. Ҫĕре кăпкалатмалла тата нӳрĕк сыхласа хăварассипе ĕҫсем ирттермелле.

Ҫĕртме уйăхĕн 14–15-мĕшĕсем. Ҫĕре кăпкалатассипе тата нӳрĕк сыхласа хăварассипе малалла ĕҫлемелле. Йывăҫ тураттисем айне тĕревсем лартмалла. Ӳсен-тăрана шăвармалла тата минераллă удобренисемпе апатлантармалла. Сăтăрҫăсемпе тата чирчĕрпе кĕрешмелле.

Ҫĕртме уйăхĕн 15–17-мĕшĕсем. Тулли уйăх. Ӳсен-тăранпа пачах ĕҫлеме юраман кунсем.

Ҫĕртме уйăхĕн 17–18-мĕшĕсем. Йывăҫсем таврашĕнчи ҫĕре кăпкалатма, ҫумран тасатма, шăварма юрать.

Ҫĕртме уйăхĕн 18–21-мĕшĕсем. Йывăҫсемпе тĕмсене сăтăрҫăсемпе чир-чĕртен имҫампа пĕрĕхмелле. Йывăҫ вуллисем тавра тислĕк хумалла. Ҫум курăкĕпе кĕрешмелле.

Ҫĕртме уйăхĕн 21–23-мĕшĕсем. Хăмла ҫырлипе ҫырла тĕммисене шăвармалла, органиклă удобренипе апатлантармалла. Йывăҫсене азот удобренийĕ памалла.

Ҫĕртме уйăхĕн 23–26-мĕшĕсем. Ăшша юратакан культурăсене ӳсме пулăшакан стимуляторсемпе пĕрĕхмелле. Ҫĕр ҫырлин усисене иртмелле.

Ҫĕртме уйăхĕн 26–28-мĕшĕсем. Сăтăрҫăсемпе кĕрешме меллĕ тапхăр.

Ҫĕртме уйăхĕн 28–30-мĕшĕсем. Улмаҫырла йывăҫҫисен хунавĕсене иртме юрать. Ҫĕр ҫырлин уссисене иртмелле.

ПАХЧАРА

Ҫĕртме уйăхĕн 12–14-мĕшĕсем. Йывăҫсемпе тĕмсен туратти сене иртме, пахча ҫимĕҫсен тăррисене кĕскетме сĕнместпĕр. Шăварма тата ҫĕре кăпкалатма юрăхлă кунсем. Нумай ҫул ӳсекен сухана, укропа, салата акма юрать. Ир пулакан салата, укропа, хăяра пухса илмелле.

Ҫĕртме уйăхĕн 14–15-мĕшĕсем. Ҫĕре кăпкалатмалла тата нӳрĕк сыхлассипе ĕҫлемелле. Ир пулакан пахча ҫимĕҫе пуҫтармалла. Ӳсен-тăрана минераллă удобрени шывĕпе шăварни усăллă пулать. Сăтăрҫăсемпе тата чир-чĕрпе кĕрешмелле.

Ҫĕртме уйăхĕн 15–17-мĕшĕсем. Тулли уйăх. Пахча ҫимĕҫ тĕлĕшпе ĕҫлеме юраман кунсем. Эмел курăкĕсен чечекĕсене, ҫулҫисене пухмалла.

Ҫĕртме уйăхĕн 17–18-мĕшĕсем. Ҫум курăкĕпе кĕрешмелле. Ҫĕре кăпкалатмалла. Тымар ҫимĕҫсемпе ҫĕр улми патне удобрени хывмалла. Томата, пăрăҫа, баклажана, хăяра, кавăнпа кабачока апатлантармалла.

Ҫĕртме уйăхĕн 18–21-мĕшĕсем. Пахча ҫимĕҫе акма-лартма юрăхсăр кунсем. Акнилартнисене ӳсме пулăшакан стимуляторсемпе пĕрĕхмелле.

Ҫĕртме уйăхĕн 21–23-мĕшĕсем. Пахча ҫимĕҫе шăвармалла тата органиклă удобренипе апатлантармалла. Симĕсле ҫимелли культурăсене иккĕмĕш хут акма юрать. Кишĕр речĕсене сайралатмалла.

Ҫĕртме уйăхĕн 23–26-мĕшĕсем. Ăшша юратакан культурăсене ӳсме пулăшакан стимуляторсемпе пĕрĕхмелле. Томата, пăрăҫа, баклажана, хăяра, кавăнпа кабачока, купăстана апатлантармалла. Ҫĕр улми речĕсене купалантармалла.

Ҫĕртме уйăхĕн 26–28-мĕшĕсем. Шăвармалла тата кишĕре, хĕрлĕ кăшмана, сарăка, ҫĕр улмине органиклă удобренипе апатлантармалла. Ҫарăка хĕлле валли иккĕмĕш хут акма юрать. Сăтăрҫăсемпе кĕрешме меллĕ.

Ҫĕртме уйăхĕн 28–30-мĕшĕсем. Ҫум курăкĕсенчен тасатмалла. Хăярпа кабачокăн сарăхнă ҫулҫисене иртмелле.

Милици хроникинчен

Хурах! Çаратаççĕ!

Хырăм выçнăран-ши е урăх сăлтавпа Сентимĕрте пурăнакан пĕр арçын кăнтăрла ял патĕнчен иртекен çул çине тухса тăрать. Çул хĕрне пушă шĕлепке тăсса ларсан ыйтса çӳрекен тесе шутланинчен шикленнĕ курăнать вăй питтискер: укçа «ĕçлесе илмелли» хăвăрт мел шыраса тупать вăл. Çулпа пыракан хĕрарăмăн кĕпи кĕсйинчен 250 тенкĕ кăларса илме пултарать. Ку тĕлĕшпе уголовлă ĕç пуçарнă ĕнтĕ.

Тяпакассинчи яш вара тата правутарах пулнă. Чиканланмах пуçланă пулас вăл. Ситуккасси ялĕ çывăхĕнчи вăрман тăрăхĕнче хăйĕнчен чылай аслă хĕрарăма хăратса ун çинчи ылтăн япалисене хывса илнĕ. Самантрах 23500 тенкĕлĕх пуянрах пулса тăнă. Ку ĕçпе вăл, паллах, миллионерсен йышне кĕреймен, анчах та йĕрке сыхлавçисен тимлĕхне тӳрех тивĕçнĕ.

Хăшĕ вăйлăрах?

Авал чăваш арçынĕсем кам пулнине калама хĕн те, хĕрарăмĕсем чăн та амазонкăсемех пулнă пулас. Мăн Шапкапра пулса иртнĕ ĕç те çакнах çирĕплетсе парать.

Пĕр ялта пурăнакан арçынпа хĕрарăм каç кӳлĕм темĕн пайлайман: вăрçсах кайнă. Вăрçнипе те çырлахман. Арçын хĕрарăма чышкăпа «тăрантарнă». Хĕрарăмĕ те парăмсăр юлман: хĕнекене пĕçĕрен çĕçĕпе чикнĕ.

Халĕ иккĕшĕ те явап мĕнле пуласси çине кĕтеççĕ.

Карчăка улталаса хăварнă

Çавăн чухне хĕрĕ килте пулнă пулсан карчăк 5 пин тенкĕсĕр тăрса юлмастчĕ-ха...

Анчах та 80 çула çывхараканскере йăлара кирлĕ техникăна сутса çӳрекенсем пĕрре «вăлтана çаклатсан» вĕçертмен. Кун пек «ылтăн пулăна» чылай вăхăт шырамалла-çке-ха. Çуллă чĕлхисемпе карчăка çавăрса тĕрлĕ тавар сутса хăвараççĕ çаксем. Ачусем, мăнукусем хаваспах усă курĕç тенине илтсен ватă çын укçа шеллесе тăман паллах. Халĕ вара чавса çывăх та çыртма çук.

Пичете районти шалти ĕçсен пайĕн материалĕсем тăрăх хатĕрленĕ.

К сведению предпринимателей

Администрация Моргаушского района предлагает места для размещения торговых точек на районном празднике «Акатуй» 10 июня 2011 года - Ландышская поляна.

Торговые места будут предоставлятся на следующих условиях:

1. Осуществление торговой деятельности с торговой палатки, униформа.

2. Праздничное оформление торговой точки.

3. Наличие урны для твердых отходов.

4. Наличие оформленной заявки.

Плата за земельный участок составляет 80 рублей за 1 квадратный метр.

Количество торговых мест ограничено.

Заявки принимаются до 10 июня 2011 года в отделе имущественных и земельных отношений администрации Моргаушского района (кабинет 312) с 9.00 до 16.00 ежедневно, кроме выходных дней. Обеденный перерыв с 12.00 до 13.00 часов, телефон для справок 62-2-66».

Спорт хыпарĕсем

Маттур, Калайкассисем!

Майăн 27-мĕшĕнче хăвăрт утас енĕпе республика Кубокĕн 3-мĕш тапхăрĕ Етĕрнери Советски салинче иртнĕ. Куллен çитĕнӳсем тăвакан районти ачасемпе çамрăксен спорт шкулĕн воспитанникĕсем кунта та ырăпа палăрнă. В. Моисеев тренер патĕнче ăсталăха туптакан Е. Петухова 1-мĕш, М. Иванова 2-мĕш, Е. Яковлев 2-мĕш, Г. Замятин 3-мĕш, А. Пайкова 1-мĕш вырăнсем çĕнсе илме пултарнă.

Маларах, майăн 23-25-мĕшĕсенче Шупашкарта иртнĕ Атăлçи тата Урал вĕренекенĕсен спартакиадинче те В. Моисеев тренерăн воспитанникĕ Рудольф Петрухин та (халĕ Шупашкарти Олимп резервĕсен училищинче вĕренет) пысăк çитĕнӳ тунă. 1500 метрлă дистанципе вăл иккĕмĕш пулнă, 3000 метрлă дистанцире çĕнтерӳçĕ пулса Раççей гран-при финалне тухма пултарнă.

Хамăр инф.

Юлашки çула ăсатма пулăшнăшăн

Тав тăватпăр

Çатракасси ял тăрăхне кĕрекен Шупуç ялĕнче пурăннă пирĕн тăванăмăра Николай Тимофеевич Степанова юлашки çула ăсатма пулăшнăшăн хурăнташ-тăвансене, Шупуçĕнче пурăнакансене, пускилсене, Вера тăхлачăна, Ю. Шарова, В. Романова, Р. Романова чĕререн тав тăватпăр. Сирĕн пурсăрăн та сывлăх пултăр, пурнăç çулĕ такăр килтĕр, хуйхă-суйхă катаран ирттĕр.

Донсковсемпе Кравчуксен çемйисем.

Кредитный потребительский кооператив «СОДРУЖЕСТВО»:

ВЫДАЕТ ЗАЙМЫ ПАЙЩИКАМ
на любые неотложные цели, а также на покупку и строительство жилья с использованием средств материнского капитала. Низкие процентные ставки, доступно и оперативно;

ПРИНИМАЕТ СБЕРЕЖЕНИЯ ПАЙЩИКОВ
на привлекательных условиях. Действуют льготные ставки для пенсионеров, инвалидов.

Наш адрес: с.Моргауши, ул.50 лет Октября, д.23 (здание ОАО «Моргаушскавтотехсервис», 2 этаж), тел.8-919-673-42-19. 2-6.

www.kpksodrugestvo.ru

ПРОГРАММА КРЕДИТОВАНИЯ
РАБОТНИКОВ БЮДЖЕТНОЙ СФЕРЫ

РЕШИ САМ,
СКОЛЬКО ПЛАТИТЬ ЗА КРЕДИТ!

- БЕЗ ЗАЛОГА И ПОРУЧИТЕЛЕЙ
- ПОГАШЕНИЕ НАПРЯМУЮ ИЗ З/П
- ОФОРМЛЕНИЕ НА РАБОЧЕМ МЕСТЕ

8-800-100-50-50 (ЗВОНОК БЕСПЛАТНЫЙ)
8-908-842-30-36 телефон с. Моргауши

www.bydgetniki.ru

Продаю: гравмассу, щебень, песок, керамзит, торф с доставкой. Скидки. Тел.: 8-927-668-70-15. 1-13.

Изготавливаем и устанавливаем деревенские ворота, калитки, заборы, палисадники. Дешево. Пенсионерам – скидки. Тел.: 8-905-340-20-30, 38-75-74. 3-6.

салон продаж
ПОТАП

москитная сетка в подарок!
стоимость окна 5995 рублей
установка 1250 рублей
установка "под ключ" 1500 рублей
материалы "под ключ" 3450р.

Акция! скидки
мебель до 33%
- двери входные до 10%
- двери межкомнатные до 17%
- окна до 40%

Срок изготовления 7-10 раб.дней!
подробности на www.potap.su
с.Б.Сундырь, ул. Новая, 8
69-3-25, 8-906-387-37-44

позвоните к нам и ждите дома!
мы приедем
69-3-25

Спутниковые антенны «ТРИКОЛОР». Установка, гарантия. 6800 руб. Тел.: 8-905-345-77-19. 3-5.

Продаем: асфальт, торф, песок (речной, карьерный), ОПГС (гравмасса), щебень (гранитный, известковый), керамзит, сосновые жерди. Тел.: 44-22-24, 8-903-358-22-24, 8-905-343-91-07. 3-6.

В Москву и Московскую обл. требуются: фасовщицы-упаковщицы,грузчики (кондитерские фабрики, молочное производство, снековая продукция, мясокомбинаты, склады). Питание, проживание предоставляются. Вахта. З/п от 20000 руб. (сдельная). Тел.: 8(8352)23-22-22. 4-5.

БЕТОН, РАСТВОР любых марок. Тел.: 38-87-78, 8-927-66-88-778. Песок, ОПГС (гравмасса), щебень. Тел.: 38-84-40, 8-927-66-88-440.
Доставка миксерами, самосвалами. 18-50.

Продаем доски: обрезные, необрезные, брус любого сечения, срубы из оцилиндрованного бревна. Доставка бесплатно. Тел.: 8-919-679-18-11, 8-927-859-91-55. 4-5.

пластиковые
ОКНА
Немецкое качество
Окна STAR
6-камерный профиль ПО ЦЕНЕ 3-камерного
подробности по телефонам:
8-9603101816
скидки до 35%
Пенсионерам доп. скидки
Офис продаж в здании рынка с.Моргауши
Окна стали дешевле...

Прогноз погоды с 4 по 10 июня 2011 года

www.yandex.ru

сб 4	вс 5	пн 6	вт 7	ср 8	чт 9	пт 10
облачно, дождь	облачно, дождь, гроза	ясно	облачно, небольшой дождь	облачно, временами дождь	малооблачно	облачно, дождь
+16	+20	+23	+14	+18	+21	+19
+16	+16	+10	+13	+16	+16	+16

Пĕлтерӳсем. Объявления

Продаем: доски 25-50 мм (обрезные, необрезные), брус любого сечения, жерди, подтоварник. Изготовим на заказ: срубы, беседки любого размера. Цена договорная, доставка по району бесплатно.
Тел.: 8-927-667-28-32, 8-919-656-13-84. 4-5.

* * *

Отруби, комбикорма, ячмень. Доставка от 1 т. Тел.: 89603013479. 1-5.

* * *

Продаем: доски 25-50 мм (обрезные, необрезные), брус, цемент, шифер, профнастил (крашеный, оцинкованный). Обращаться: «Рука мастера», с. Моргауши.
Тел.: 8-903-346-40-58. 4-5.

* * *

Организация продает щебень, песок, гравмассу (ОПГС), асфальт. Возможна доставка.
Тел.: (8352)57-42-81, 57-33-83, 8-903-358-36-23. 1-8.

* * *

Продаю песок, гравмассу, бой кирпича, керамзитоблоки, с доставкой. Тел.: 67-66-95, 8-905-347-99-15. 5-5.

* * *

ОАО «Моргаушавтотехсервис» требуются: повар и подсобный работник столовой, водитель служебной легковой автомашины и КамАЗа.
Обращаться по тел.: 62-7-90, 62-1-43. 1-2.

* * *

Продаю: кирпич одинарный М-100; М-125; М-150; керамический полуторный М-125; двойной керамический; силикатный белый, желтый; КББ р-р 20х20х40; красный половняк, некондиция, гравмассу, керамзит. Доставка и разгрузка на манипуляторе. Документы.
Тел.: 8-903-358-20-97, 8(8352) 44-20-97. 5-8.

* * *

Куплю корову, бычка, телку.
Тел.: 8-905-342-39-43. 3-7.

* * *

Изготовление пластиковых ОКОН по вашим пожеланиям быстро, качественно, по низким ценам.
Тел.: 8-927-668-58-89, 38-58-89. 1-5.

* * *

Продаем: блоки керамзитобетонные, пенобетонные, тротуарную плитку, сетку-рабицу. Качественно, недорого. От производителя ООО «Промсварка».
Тел.: (8352)36-01-03, 36-01-06. 3-4.

* * *

Ĕне, вăкăр, пăру, сурăх туянатăп.
Тел.: 8-905-343-60-63. 4-5.

* * *

ТЦ «Лотос» продает: профнастил, трубы для столбов, сетку-рабицу, профиль, банные печи, мотоблоки и прицепы. Доставка и сварочные работы (д. Рыкакасы). Тел.: 8-917-665-27-26. 4-5.

* * *

Продаю пропаренные качественные керамзитобетонные блоки, песок речной, гравмассу, керамзит, цемент. Адрес: «Моргаушагропромснаб». Тел.: 8-905-340-07-78. 4-5.

* * *

Продается речной песок, гравмасса. Доставка. Недорого. Тел.: 8-927-858-13-50. 3-5.

* * *

Продаю песок, гравмассу, щебень, торф. Доставка.
Тел.: 8-961-344-08-38. 3-5.

* * *

Реализуем песок речной, щебень разных фракций по низким ценам. Возможна доставка.
Тел.: 8-937-384-06-50. 3-12.

* * *

Урпа сутатăп. Вырлăх туянатăп.
Тел.: 8-919-671-96-26. 2-5.

* * *

Пăрусем, вăкăрсем, сурăхсем, такасем туянатпăр.
Тел.: 8-903-063-07-57. 1-2.

МОТОБЛОКИ
Навесное оборудование, прицепы к мотоблокам

0% за кредит 0% первый взнос 24 мотоблоки от 15 000 руб.
БЫТОВАЯ ТЕХНИКА Лидер
ВСЕГДА НИЗКИЕ ЦЕНЫ
с. Моргауши, ул. 50 лет Октября, д. 4.
ШИРОКИЙ ВЫБОР, ВЫГОДНЫЙ КРЕДИТ, ДОСТАВКА! 4-10.

СПК-племзавод «Свобода» правленийĕ **Валериан Прокопьевич РОМАНОВ** пенсионер вилсе кайнă пирки унăн çывăх тăванĕсемпе пĕрле чĕререн хурланни çинчен пĕлтерет.

Çатракассинчи «Березка» ача сачĕн коллективĕ кунта нумай çул воспитательницăра ĕçлекен Л.В. Федоровăн **АШШĔ** вилсе кайнă пирки унăн çывăх тăванĕсемпе пĕрле тарăннăн хурланни çинчен пĕлтерет.

Çатракассинчи вăтам шкул коллективĕ кунта ачасене чăваш чĕлхипе литератури вĕрентекен Л.В. Никитинăн **АШШĔ** нумай вăхăт чирлесе выртнă хыççăн вилсе кайнă пирки унăн çывăх тăванĕсемпе пĕрле тарăннăн хурланни çинчен пĕлтерет.

Муркаш районĕнчи «Çĕнтерӳ ялавĕ» хаçат

УЧРЕДИТЕЛЬСЕМ:
Чăваш Республикин Культура, национальноçсен ĕçĕсен, информаци политикин тата архив ĕçĕн министерстви.
ЧР Культура, национальноçсен ĕçĕсен, информаци политикин тата архив ĕçĕн министерствин «Муркаш районĕн «Çĕнтерӳ ялавĕ» хаçат редакцийĕ» автономи учрежденийĕ.

Тĕп редактор А.И. ТИХОНОВ.

АДРЕС: 429530, Чăваш Республики, Муркаш ялĕ, Мир урамĕ, 9А çурт.
ТЕЛЕФОНСЕМ: тĕп редактор - 62-1-36, яваплă секретарь - 62-2-82, бухгалтери - 62-1-35, пайсем: общество пурнăç пайĕ - 62-2-82, экономика тата социаллă пурнăç пайĕ - 62-1-38.
Факс: 62-1-36; E-mail: morpress@cbx.ru, redaction@cbx.ru

Çыхăну, информаци технологийĕсен тата массăллă коммуникаци сферине пăхса тăракан Федераллă службăн Чăваш Республикинчи – Чăваш Енпе ĕçлекен управленийĕ 2009 çулхи раштавăн 7-мĕшĕнче ПИ ТУ 21-00073 № регистрациленĕ.

Калăпăшĕ 1,5 пичет листи.
Ал çырăвĕсене рецензилемеççĕ, каялла тавăрса памаççĕ, 2 страницăран пысăкраххисене йышăнмаççĕ.
Рекламăна пĕлтерӳсĕн чăнлăхĕшĕн вĕсене паракансем явап лă.

ИЗДАНИ ИНДЕКСĔ: 54822.
Хаçат чăвашла эрнере тата шăмат кунсерен тухать.
Номер дежурнăйĕ Белов А.П.
Пичете панă 03.06.2011 ç.
Пичете памалли вăхăт: графикпа – 17 сех. 20 мин., чăннипе – 17 сех. 20 мин.
Заказ Тираж 4337.

Номер набран и сверстан в АУ ЧР «Редакция Моргаушской районной газеты «Çĕнтерӳ ялавĕ», отпечатан в типографии ГУП "ИПК "Чувашия": 428019 г. Чебоксары, пр. И. Яковлева,13. Качество печати соответствует оттискам, предоставленным редакцией.